

Bogdan Teodorescu • Corina Andrei

ISTORIE

Caietul elevului

CLASA A IV-A

FIGURI LEGENDARE DIN TRECUTUL ȚĂRILOR ROMÂNE

DESCOPERĂ

- Citește fragmentul de mai jos și explică strategia de luptă adoptată de Basarab I.

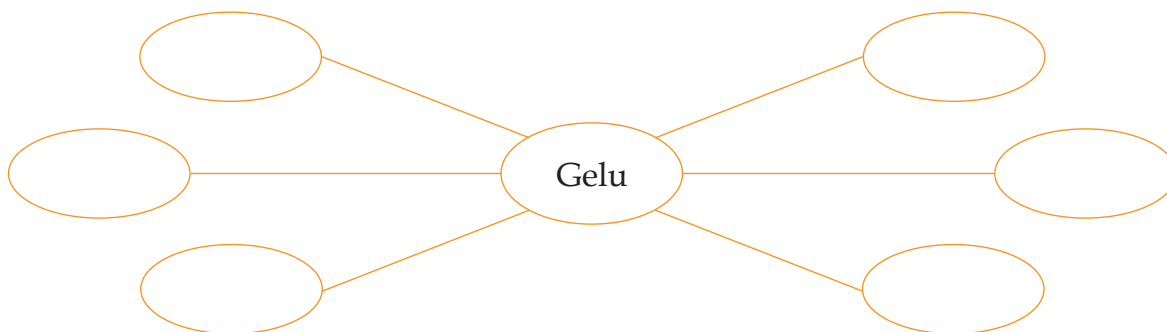
„Basarab a venit pe o cale cu toată oastea sa. Drumul era îngust, fiind străjuit pe amândouă părțile cu râpe foarte înalte (...). Mulțimea nenumărată a românilor, sus pe râpe, alergând din toate părțile, arunca săgeți asupra oastei ungurești care era în fundul căii de drum. Din pricina înghesuiei, cei mai sprinteni cai și ostași cădeau în luptă (...). Ostașii regelui erau prinși ca niște pești și însuși regele cu greu a scăpat, schimbându-și straietele cu ale unui slujitor.”

(Cronica pictată de la Viena)

EXERSEAZĂ

1. Completează ciorchinele cu însușiri ale personajului, așa cum reies din text.

Demult, în Transilvania trăia un voievod vestit. Se numea Gelu și despre el s-a spus că era român. Era înalt, spătos, voinic și frumos. Își conducea voievodatul cu multă pricepere și țara lui era bogată și oamenii lui vrednici. Deși s-a opus cu vitejie oștilor maghiare, a fost, în cele din urmă, învins. Cucerirea țării lui a mai întârziat însă o vreme.

2. Ordonează cronologic următoarele evenimente:

- bătălia de la Posada;
- Tuhutum îl învinge pe Gelu;
- Bogdan obține independența față de coroana maghiară;
- descălecatul lui Dragoș.

3. Completează cu informații potrivite:

- Dragoș _____ .
- La Posada _____ .
- Bogdan _____ .

EXPERIMENTEAZĂ

1. Explică importanța întemeierii statelor românești pentru:

- români: _____

- lumea creștină _____

2. Caută și citește „Legenda întemeierii Moldovei”, apoi povestește-o pe scurt.

Mapa micului istoric

- Adună, din diferite surse, informații referitoare la formarea statelor: Moldova, Țara Românească, Transilvania.

VOIEVOZI ȘI DOMNITORI ROMÂNI

DESCOPERĂ

- Citește versurile și răspunde la întrebări.

„ – De-un moșneag, da, împărate, căci moșneagul ce privești
Nu e om de rând, el este domnul Țării Românești.
Eu nu ți-aș dori vreodată să ajungi să ne cunoști
Nici ca Dunărea să-nece spumegând a tale oști.

.....
N-avem oști, dară iubirea de moșie e un zid
Care nu se-nfiorează de-a ta faimă, Baiazid!”

(Mihai Eminescu, *Scrisoarea III*)

a. Cum este înfățișat domnul Țării Românești?

b. Ce calități morale dovedește Mircea cel Bătrân prin răspunsul dat sultanului?

EXERSEAZĂ

- Alege varianta corectă.

Mircea cel Bătrân a domnit între anii:

1386 și 1418; 1368 și 1481; 1396 și 1418.

L-a învins pe sultanul Baiazid la:

Tapae; Rovine; Războieni.

EXPERIMENTEAZĂ

- De ce crezi că acest domnitor a purtat supranumele de „cel Bătrân”?

Mapa micului istoric

► Strânge informații din diferite surse despre Mircea cel Bătrân. Identifică trăsături care să definească personalitatea domnitorului.

DESCOPERĂ

- Citește cu atenție textul și scrie câteva trăsături de caracter ale lui Iancu de Hunedoara.

„În privința religiei, a justiției și a facerii de bine era foarte zelos. Nu-i lipsea nici iubirea cinstei, nici cultul prieteniei, într-atâta era de stăruitor spre a-și câștiga încrederea soldaților și simpatia celorlalți, încât toți îl iubeau deopotrivă.

Iancu a fost un bărbat în care se putea recunoaște virtutea cea mare a Corvinilor, tot astfel și mărinimia, înțelepciunea și vitejia română.”

(A. Bonifaciu, cronicar italian)

EXERSEAZĂ

- Ordonează cronologic următoarele evenimente:
 - moare de ciumă în tabăra de la Zemun (Belgrad);
 - începe marile campanii antiotomane;
 - devine voievod al Transilvaniei;
 - încheie alianțe cu celelalte provincii românești;
 - obține victorii împotriva turcilor.

EXPERIMENTEAZĂ

- Comentează inscripția de pe mormântul voievodului:
„S-a stins lumina lumii”.

Mapa micului istoric

- Realizează un portofoliu cu tema „Matei Corvin - floarea creștinătății”.

DESCOPERĂ

- Citește fragmentul de mai jos, apoi rezolvă cerințele.

„Și așa de mult ura răul în țara sa că, dacă săvârșea cineva vreun rău, fie hoție sau tâlhărie, sau vreo minciună, sau nedreptate, acela nu era chip să rămână viu, fie că era boier mare, sau preot ori călugăr, sau om de rând. El, Vlad, a așezat la o fântână o cupă mare din aur și cine voia să bea apă, trebuia să bea cu acea cupă și să o pună la locul acela înapoi și câtă vreme a existat acea cupă, nimeni nu a îndrăznit să o ia.”

(după *Povestiri slave despre voievodul Dracula*)

- Scrie de ce crezi că nu a îndrăznit nimeni să ia cupa de aur.
-
- Precizează cel puțin două trăsături de caracter ale domnitorului.
-

EXERSEAZĂ

- Stabilește care propoziție este adevărată (A) și care este falsă (F).
 - Vlad Țepeș a fost fiul lui Vlad Dracul.
 - El a restabilit ordinea în țară prin pedepse aspre pentru răufăcători.
 - Se temea de puterea otomanilor cărora le-a plătit tribut.
 - Sultanul Baiazid a venit în 1462 cu oaste să îl pedepsească.
 - Organizează un atac de noapte provocând măcelărirea turcilor.

EXPERIMENTEAZĂ

- Pornind de la informațiile din lecție și de la cele din legende, scrie ce ar fi putut spune un călător străin despre Vlad Țepeș.
-
-
-

Mapa micului istoric

- Caută, în diverse surse, informații despre domnia lui Vlad Țepeș. Notează ce te-a impresionat.

DESCOPERĂ

- Citește fragmentul de mai jos, apoi răspunde la întrebări.

„Într-însul găsise poporul român cea mai deplină și mai curată icoană a sufletului său cinstit și harnic, răbdător fără să uite și viteaz fără cruzime, strașnic în mânie și senin în iertare, răspicat și cu măsură în grai, gospodar și iubitor al lucrurilor frumoase, fără nicio trufie în faptele sale, care, se pare că vin printr-însul de aiurea și de mai sus.”

(Nicolae Iorga)

a. Ce a reprezentat pentru poporul român domnitorul Ștefan cel Mare?

b. Care sunt trăsăturile morale ale domnitorului?

EXERSEAZĂ

1. Completează textul folosind cuvintele din paranteză:

Ștefan cel Mare a domnit în _____, timp de _____ ani. Capitala țării se afla la _____. El a condus țara cu _____, fiind un bun _____ și un mare iubitor de _____. A purtat războaie atât cu _____, cât și cu _____.

Cea mai strălucită victorie a fost cea de la _____, în anul _____, împotriva turcilor.
(47, 1475, Suceava, Vaslui, Moldova, pricepere, creștinii, gospodar, cultură, turcii).

2. Colorează pe axa timpului perioada domniei lui Ștefan cel Mare.

sec. XII

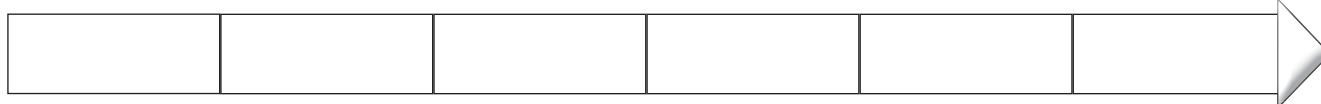
sec. XIII

sec. XIV

sec. XV

sec. XVI

sec. XVII

EXPERIMENTEAZĂ

- Înaintea bătăliei de la Vaslui, Ștefan s-a adresat oștenilor. Ce crezi că le-a spus?

Mapa micului istoric

- Adună informații despre domnia lui Ștefan cel Mare.
- Caută și citește legende despre marele domnitor.

DESCOPERĂ

- Citește fragmentele de mai jos, apoi răspunde la întrebare.

„Un bărbat ales, vestit pentru frumusețea trupului său, prin virtuțile lui mari și felurite, dragostea către patrie, îngăduiala către semeni, omenia către cei de jos, dreptatea către toți deopotrivă, prin sinceritatea, statornicia și dăruirea ce împodobesc mult lăudatul său caracter.”

(N. Bălcescu, *Românii supt Mihai Voievod Viteazul*)

„Dar iată-! E vodă, ghiaurul Mihai!
Aleargă năvală nebună,
Împrăștie singur pe câți îi adună,
Cutreieră câmpul, tăind de pe cai –
El vine spre pașă: e groază și vai,
Că vine furtună.

Sălbaticul vodă e-n zale și-n fier
Și zalele-i zuruie crunte,
Gigantică poart-o cupolă pe frunte,
Și vorba-i e tunet, răsufletul ger,
Iar barda-i din stânga ajunge la cer,
Și vodă-i un munte.”

(G. Coșbuc, *Pașa Hassan*)

- Cum este prezentat Mihai Viteazul în cele două texte?

EXERSEAZĂ

1. Ordonează cronologic următoarele evenimente:

☐ unirea celor trei țări române;	☐ victoria de la Călugăreni;
☐ uciderea lui Mihai pe Câmpia Turzii;	☐ Mihai cucerește Moldova.

2. De ce crezi că Mihai a fost supranumit „Viteazul”?

EXPERIMENTEAZĂ

- Argumentează importanța Unirii de la 1600.

Mapa micului istoric

- Citește mai multe despre Mihai Viteazul. Ordonează ideile și realizează un portofoliu.

Alege un domnitor (care te-a impresionat cel mai mult) și completează fișa de mai jos. Lipește în chestionar o imagine a acestuia.

Amintește-ți de legendele, povestirile, poeziile care l-au menționat.

FIȘĂ DE DOMNITOR

Numele: _____

Țara unde a domnit: _____

Anii de domnie: _____

Trăsături fizice: _____

Trăsături morale: _____

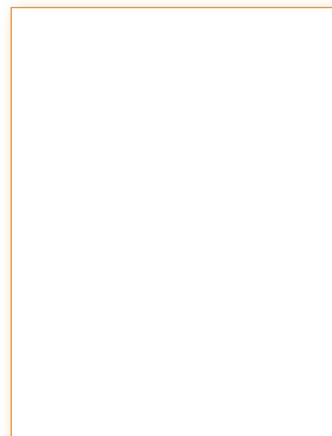
Faptele de vitejie: _____

Localități unde au avut loc bătălii: _____

Ctitorii: _____

A fost reținut în istorie pentru: _____

Amintirea lui se păstrează și astăzi în creații literare precum: _____

RECAPITULARE

1. Completează tabelul de mai jos:

Figura istorică	Perioada și locul unde a domnit	Fapte	Importanța în istorie
Decebal			
Traian			
Mircea cel Bătrân			
Iancu de Hunedoara			
Vlad Țepeș			
Ștefan cel Mare			
Mihai Viteazul			

2. Stabilește care propoziție este adevărată (A) și care este falsă (F).

- Basarab I este înfrânt la Posada de regele Carol Robert de Anjou.
- Bogdan obține independența Moldovei față de coroana maghiară.
- Johannes Honterus și János Apáczai Csere au susținut dezvoltarea culturii.
- Răscoala condusă de Gheorghe Doja a fost înfrântă la Buda.
- Gabriel Bethlen a susținut cultura, meșteșugurile și comerțul.

EVALUARE

1. Scrie numele conducătorilor din imaginile de mai jos:

2. Ordonează cronologic următoarele evenimente:

☐ victoria lui Mircea la Rovine;	☐ Unirea înfăptuită de Mihai Viteazul;
☐ Iancu începe campaniile antiotomane;	☐ bătălia de la Posada;
☐ sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare;	☐ atacul de noapte al lui Vlad Țepeș asupra turcilor.

3. Stabilește care propoziție este adevărată (A) și care este falsă (F).

- Ștefan cel Mare a domnit 49 de ani.
- Sinan-pașa este înfrânt la Călugăreni de Mihai Viteazul.
- Bogdan este considerat întemeietorul Moldovei.
- Iancu de Hunedoara îl înfrânge la Belgrad pe Mahomed Cuceritorul.
- Vlad Țepeș îi pedepsea pe răufăcători cu tragerea în țeapă.

4. Fixează pe axa timpului următoarele evenimente istorice:

- domnia lui Ștefan cel Mare;
- bătălia de la Posada;
- prima unire a Țărilor Române.

sec. XIV

sec. XV

sec. XVI

sec. XVII

sec. XVIII

--	--	--	--	--

5. Prezintă domnitorul preferat.

CUPRINS

Cuvânt-înainte	3
Timpul și spațiul istoric. Sursele istorice	4
Trecutul și prezentul familiei mele	6
Viața în comunitatea locală și națională	8
Copilăria de ieri și de azi	10
Popoare de ieri	12
Popoare de azi	16
Cunoașterea lumii prin călători	20
Recapitulare	22
Evaluare	23
Legende și scrieri ale anticilor despre daci și romani	24
Figuri legendare din trecutul Țărilor Române	26
Voievozi și domnitori români	28
Transilvania – spațiu multiethnic	34
Personalități ale minorităților	36
Recapitulare	38
Evaluare	39
Alexandru Ioan Cuza și Unirea	40
Domnia lui Carol I	42
Eroi ai Primului Război Mondial	44
Regele Ferdinand și Marea Unire	46
România în timpul celui de-al Doilea Război Mondial	48
Comunismul și Revoluția din 1989	50
Aderarea la NATO și intrarea în Uniunea Europeană	52
Recapitulare	54
Evaluare	57
Locuri istorice din comunitatea locală	58
Așezări și construcții dacice, grecești și romane	60
Castele și cetăți din România	62
Ctitorii ale domnitorilor din Țările Române	66
Monumente și locuri din România incluse în patrimoniul UNESCO	68
Recapitulare	72
Evaluare	73
Recapitulare finală	74
Evaluare finală	79